

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddalił powództwo I. U. skierowane przeciwko S. K. o zapłatę, wydanie rzeczy i ustalenie.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła powódka, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości i zarzucając mu: obrazę prawa materialnego, tj. art. 415 k.c. poprzez błędną wykładnię, obrazę prawa procesowego, w tym art. 233 k.p.c. oraz uniemożliwienie powódce przesłuchania świadka, jak również naruszenie art. 339 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, a także sprzeczność dokonanych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ponadto skarżąca w treści swojej apelacji wskazała, że postępowanie przed Sądem Rejonowym dotknięte było nieważnością, o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c., wynikającą z faktu pozbawienia powódki możliwości obrony jej praw poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 2 listopada 2012 roku i przesłuchanie świadka mimo nieobecności powódki, która przebywając w Zakładzie Karnym, wносиła o jej doprowadzenie na rozprawę, czego jednak Sąd Rejonowy nie uczynił w sposób prawidłowy.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Nadto apelująca zgłosiła nowy dowód w postaci zeznań wskazanego w treści apelacji świadka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Rację należy bowiem przyznać skarżącej, iż postępowanie w niniejszej sprawie dotknięte jest nieważnością, o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c., wynikającą z pozbawienia powódki możliwości obrony jej praw wskutek przeprowadzenia w dniu 2 listopada 2012 roku rozprawy i przesłuchania świadka J. Ś., mimo nieobecności I. U., która, przebywając w Zakładzie Karnym, już w pozwie wyraźnie wносиła o jej doprowadzenie na rozprawę, czego jednak Sąd Rejonowy we wskazanej wyżej dacie w sposób prawidłowy nie uczynił.

Podkreślenia wymaga fakt, iż zgodnie z utrwaloną już linią orzecznictwa Sądu Najwyższego pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSP 1975, z. 3, poz. 66; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr.-wkl. 1999, nr 5, poz. 41; a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517). Analizując, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba zatem w pierwszej kolejności rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie ustalić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu zaś ocenić, czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania.

W rozpoznawanej sprawie powódka występuje osobiście i nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Nadto, jak ustalono, I. U. od dnia wniesienia pozwu przebywała w Zakładzie Karnym i w związku z tym już w treści pozwu zaznaczyła, że wноси o jej doprowadzanie na terminy rozpraw, gdyż ma zamiar w nich uczestniczyć, zwłaszcza, że zgłosiła wnioski dowodowe w postaci zeznań świadków. Mimo tego jednak, iż fakt przebywania powódki w Zakładzie Karnym był Sądowi Rejonowemu wiadomy, powódka o terminach rozpraw w dniach 2 listopada 2012 roku, 12 grudnia 2012 roku i 1 lutego 2013 roku została jedynie powiadomiona, nie uczestniczyła w nich jednak z uwagi na niewydanie nakazu jej wydania w celu doprowadzenia. Ostatecznie zatem powódka uczestniczyła w jednej tylko rozprawie w dniu 27 marca 2013 roku, podczas której przesłuchanych zostało dwóch świadków, a

także przeprowadzony został dowód z zeznań powódki, jednakże nie ponowiono przesłuchania świadka J. Ś., który złożył zeznania w dniu 2 listopada 2012 roku, czyli na rozprawie, na której powódka nie była obecna na skutek jej niedoprowadzenia do Sądu.

Powyższe pozwala zatem na stwierdzenie, że skarżąca w sprawie niniejszej na skutek uchybienia przez Sąd przepisom postępowania została pozbawiona możliwości obrony jej praw. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż w dniu 2 listopada 2012 roku zachodziły przesłanki, o których mowa w art. 214 § 1 k.p.c., do odroczenia rozprawy. Powódka była bowiem pozbawiona wolności i wniosła o jej doprowadzenie na rozprawę w celu uczestniczenia w przesłuchaniu świadka J. Ś.. Wniosek powódki nie został jednak uwzględniony i pomimo jej nieobecności wywołanej znaną Sądowi przeszkodą, a także w sytuacji gdy powódka nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, Sąd przeprowadził rozprawę, podczas której przesłuchany został istotny świadek. Nieobecność powódki w toku wskazanej rozprawy, mimo iż wyraziła ona wyraźnie swoją wolę uczestniczenia w rozprawie, uzasadnia zatem stwierdzenie, że apelująca została pozbawiona możliwości obrony jej praw, a tym samym zarzut nieważności postępowania, o której stanowi przepis art. 379 pkt 5 k.p.c., należało uznać za uzasadniony, co z kolei skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia i zniesieniem na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. postępowania w zakresie czynności dokonanych na rozprawie w dniu 2 listopada 2012 roku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na powyższe odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji należało uznać na obecnym etapie sprawy za przedwczesne i niecelowe.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien ponownie wyznaczyć rozprawę, na którą wezwany zostanie świadek J. Ś. oraz powódka, którą należy prawidłowo powiadomić o terminie rozprawy celem umożliwienia uczestniczenia w przesłuchaniu świadka i zadawania mu pytań. Dopiero prawidłowo przeprowadzone postępowanie i ponowna wszechstronna ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwolą na wydanie w niniejszej sprawie prawidłowego orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.